www.gatalinka.hr
frizura Hrvatske

ETNO REVIJA 3/2011.

Nakladnik / producent
Kulturni centar *Gatalinka*, Vinkovci
Ante Starčevića 4, 32 100 Vinkovci
tel.: 032 / 331 - 341
mob.: 098 - 890 - 163
gatalinka@gatalinka.hr
www.gatalinka.hr

Glavna urednica
Blanka Žakula
Grafičko oblikovanje
Studio BOTA
Tisak
Grafički zavod Hrvatske, Zagreb
Naslovnica
Etno frizura: Josipa Džaja
Fotografija: Dražen Bota
Etno kreacija: Andrijana Subotić Pjajčik
Fotografija: Goran Matijašec

Tijekom godine možete se pretplatiti na časopis *Etnorevija* za 2012. godinu po cijeni od 10,00 kn.
Ukoliko želite pomoći projektu, za dobiveni besplatni časopis za 2011. godinu možete uplatiti 10,00 kn na žiroračun KC *Gatalinka* s naznakom: ***donacija***.

Fotografija: Vido Bagur

Frizura: Josipa Džaja
Vizažistica: Ivana Pralija
Fotografija: Dražen Bota

Etnorevija objedinjuje radove dvaju natjecanja Etno frizura Hrvatske i Etno kreacija Hrvatske, koja se u organizaciji Kulturnog centra *Gatalinka* iz Vinkovaca organizira od 1998. godine. Osim natjecanja koja se organiziraju u Vinkovcima i Vukovaru ovoj reviji prethodi cjelogodišnje istraživanje, edukacija i izdavaštvo.

Poneki smatraju da narodna umjetnost nepovratno izumire nestajanjem ili slabljenjem seoske patrijarhalne sredine, prodorom suvremene civilizacije na selo. To je stajalište jednako pogrešno kao i stav da je tradicijska baština svojstvena samo neizobraženim sredinama. Narodna se umjetnost nedovoljno promatra kao živi organizam koji se razvija. Na nju se gleda kao na fosil stran današnjoj kulturnoj sredini. Pri tome se zaboravlja da su prave umjetničke vrijednosti uvijek suvremene, da ne zastarijevaju.

Turizam je postao svjetska moda i on je omogućio da se sačuvaju mnogi važni elementi narodne umjetnosti. Iako su se, dakle, najvećim dijelom izgubili klasični ekonomski, politički, društveni i religijski uvjeti za razvoj tradicijske baštine, a u posljednjem ratu ta se situacija do kraja dramatizirala, elementi narodnog sve su više prisutni u plesu, književnosti, likovnoj umjetnosti, arhitekturi, glazbeno-scenskim djelima, operi i opereti, zborskim i orkestralnim djelima, zabavnoj glazbi, pa i u modi.

Moda prenosi poruke i ujedinjuje ljude. Ona govori o multikulturalnosti jedne zemlje. Kreatori i frizeri aktivno su uključeni u stvaranje novih proizvoda i usluga inspiriranih tisućama godina starom građom i koriste tu nepreglednu bazu informacija.

Frizure za manekenke napravile su stalne suradnice na projektu Jasna Mak iz Osijeka, Kaja Šarčević iz Đakova, Marija Pavlačić iz Karlovca i Josipa Džaja iz Vinkovaca.

Vizažistice su Ivana Briševac iz Vinkovaca i Dijana Kemić iz Koprivnice.

Kreacije su nosile manekenke modne agencije "Clic" iz Osijeka.

Grad Vinkovci / Vukovarsko-srijemska županija
Ministarstvo kulture Republike Hrvatske
Turistička zajednica Vukovarsko-srijemske županije
Turistička zajednica Grada Vinkovaca
Vinkovački vodovod i kanalizacija / "Lotus Media", Vinkovci

Hrvatske šume PJ Vinkovci / Hrvatska turistička zajednica / Kazalište "Joza Ivakić"

"Euclid", Vinkovci / "Zuki", Vinkovci / "Naš dom", Vinkovci / "Ines", Vinkovci
"Mimoza", Vinkovci / "Frezija", Vinkovaca / "Stil", Vinkovci / "Zrinka", Vinkovci

frizura Hrvatske

Profesionalni frizeri
I. MJESTO – 5.000.00 kn

Martina Vincer / Osijek

Fotografija: Rahela Pavušin
Sponzor: Grad Vinkovci

Profesionalni frizeri
II. MJESTO – 3.000,00 kn

Marija Klobučar/ Vinkovci

Fotografija: Rahela Pavušin
Sponzor: TZ Vinkovci

Marija Kraljević/ Vinkovci

Fotografija: Rahela Pavušin

Sofija Nikšić/ Osijek

Fotografija: Rahela Pavušin

Marija Bošnjaković/ Đakovo

Anđela Potočki/ Zagreb

Fotografije: Rahela Pavušin

Vesna Šlpek/ Koprivnica

Profesionalni frizeri
III. MJESTO – 1.000,00 kn

Marijana Habjanec / **Zagreb**

Fotografija: Rahela Pavušin
Sponzor: Vinkovački
vodovod i kanalizacija

I. MJESTO
Josipa Mirković, Đakovo
Obrtnička škola A. Horvata, Đakovo
Mentorica: Silvija Radnić

Nagrade: Stručna literarura
Sponzor: KC *Gatalinka* Vinkovci

II. MJESTO
Josip Križnjak, Varaždin
Srednja strukovna škola Varaždin
Mentorica: Štefanija Lazar

Antonija Markanović
Industrijsko-obrtnička škola S. S. Kranjčevića, Vinkovci
Mentorica: Josipa Bobovec

III. MJESTO
Đurđica Sabo
Industrijsko-obrtnička škola S. S. Kranjčevića, Vinkovci
Mentorica: Josipa Bobovec

Marija Čorak
Obrtnička škola A. Horvata, Đakovo
Mentorica: Silvija Radnić

Kristina Davidović
Obrtnička škola A. Horvata, Đakovo
Mentorica: Silvija Radnić

frizeri-suradnici

Josipa Džaja/ Vinkovci

Fotografija: Dražen Bota

Josipa Džaja/ Vinkovci

Fotografija: Rahela Pavušin

Dubravko Pfajfer/ Vinkovci

Fotografija: Dražen Bota

Kata Šarčević/ Đakovo

Fotografija: Mirna Marić

Martina Vincer / Osijek

Fotografija: Zoran Bešlić

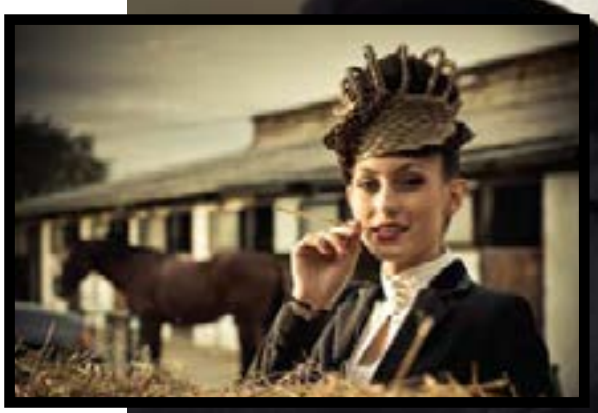

Jasna Mak/ Osijek

Fotografija: Jasenko Drinić

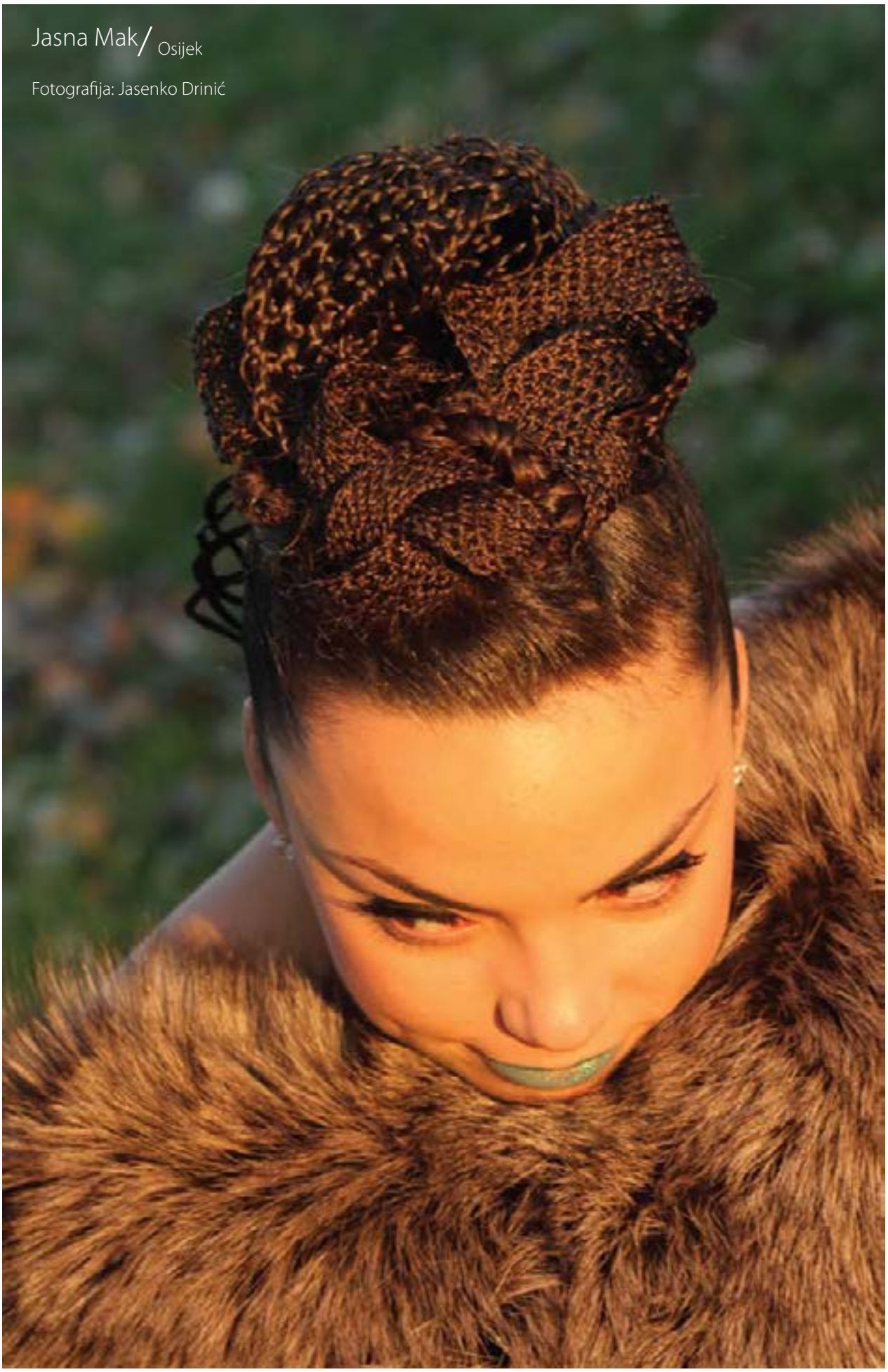

SEMINAR O IZRADI TRADICIJSKIH FRIZURA

Vinkovci, 3. travnja 2011.

U Vinkovcima će se 3. travnja 2011. godine, u organizaciji Kulturnog centra *Gatalinka*, održati *Seminar o izradi tradicijskih frizura.* Seminar se održava u Hotelu *Slavonija*, Duga ulica 1 u Vinkovcima.

Raspored održavanja
10,00 – 12,00 – izrada zadane tradicijske frizure za natjecanje *Etno frizura Hrvatske 2011.*
12,00 –15, 00 – izrada tradicijskih frizura s područja cijele Hrvatske.

Frizeri-predavači: Jasna Mak, Kata Šarčević i Josipa Džaja.

Polaznici seminara mogu sudjelovati kao promatrači ili samostalno izrađivati tradicijske frizure. U tom slučaju svaki polaznik obvezan je ponijeti lutku s dugom ili srednje dugom kosom, dugački umetak od kose ili *kudelje*, zatim gel, vodu, *harnadle* (ukosnice za učvršćivanje frizure), pamučne trake ili vezice za cipele.

Prijavu za Seminar, s podacima polaznika (ime, prezime, telefon, mail i adresa) slati na:

Kulturni centar *Gatalinka*, Ante Starčevića 4, 32 100 Vinkovci
e-mail: gatalinka@gatalinka.hr ili na tel. 098 - 890 - 163

Kotizacija je 300,00 kn, a uplaćuje se u gotovini na seminaru ili na žiroračun organizatora, Kulturni centar *Gatalinka*: 2340009 –1100185277.

Smještaj polaznika organiziran je u Hotelu *Slavonija*, Duga ulica 1, 32 100 Vinkovci, tel:. 032/ 342 –777, uz cijenu punog pansiona od 160,00 kn. Uplatu za smještaj izvršiti na:

Obrt Božić, H. V. Hrvatinića 70, žiroračun: 2360000-1102015917.

Jasna Mak/ Osijek

Fotografija: Jasenko Drinić

Poziv za sudjelovanje na natjecanju

ETNO FRIZURA HRVATSKE

Vinkovci, 29. svibnja 2011.

Natjecanje *Etno frizura Hrvatske 2011.* održat će se 29. svibnja 2011. godine u Vinkovcima, Hotel *Slavonija,* Duga ulica 1. Natjecanje se održava od 1999. godine, a u velikoj mjeri doprinijelo je revitalizaciji tradicijskih frizura, njihovoj popularizaciji i primjeni u suvremenim frizurama. Godine 2006. izašla je knjiga *Etno frizure Hrvatske*, a 2008. *Tradicijske frizure Hrvatske 1, 2, 3.*

Pravila natjecanja za frizere-učenike i frizere

Rade se dva rada na dvama različitim modelima. Na jednom modelu radi se tradicijska frizura, a na drugom suvremena frizura inspirirana tradicijskom. Radovi frizera prezentiraju se publici na *Etnoreviji* koja se održava u večernjim satima, zato se obje frizure moraju izvesti na modelima (ne na lutkama). Kako bi **frizeri i frizeri-učenici lakše došli do modela privlačnog izgleda, pri izradi obiju frizura dopušteno je korištenje umetka od duge kose.** Umetak se učvršćuje na početku natjecanja.

Tradicijske frizure

Frizeri-učenici radit će tradicijsku frizuru *coca* iz sela Velika Kopanica. Izvedba frizure objašnjena je u knjizi *Tradicijske frizure Hrvatske 2*, na stranici 73. i 74. Vrijeme izrade je 90 minuta.

Coca (selo Velika Kopanica)
Zadana tradicijska frizura za frizere-učenike

Prijavu za natjecanje, s podacima polaznika (ime, prezime, telefon, mail i adresa), slati na:

Kulturni centar *Gatalinka*, Ante Starčevića 4, 32 100 Vinkovci
e-mail: gatalinka@gatalinka.hr ili na tel.: 098 - 890 - 163

Kotizacija je 200,00 kn za frizere i 100,00 kn za frizere-učenike, uplaćuje se u gotovini na seminaru ili na žiroračun organizatora, Kulturni centar *Gatalinka*:

2340009 –1100185277.

Smještaj polaznika organiziran je u Hotelu *Slavonija*, Duga ulica 1, 32 100 Vinkovci, tel:. 032/ 342 – 777, uz cijenu punog pansiona 160,00 kn. Uplatu za smještaj izvršiti na: Obrt Božić, H. V. Hrvatinića 70, žiroračun: 2360000-1102015917.

Frizeri će raditi tradicijsku frizuru *pletenica i kudre* iz Baranje iz sela Duboševica. Frizura je objašnjena u knjizi *Tradicijske frizure Hrvatske 3* od 157. do 169. stranice. Natjecatelji za izvedbu frizure trebaju koristiti samo pamučnu traku *prikočelo*. Ostali nakit za frizuru nije obvezan. Vrijeme izrade je 120 minuta.

Pletenica (selo Duboševica)
Zadana tradicijska frizura za frizere

Suvremena frizura

Rad na drugom modelu je suvremena frizura inspirirana tradicijskom. Za 2011. godinu radit će se **avangardna frizura**. Pedeset posto kose treba biti ispleteno. Dopušteno je korištenje boja i svih pomagala za izvedbu frizure. Vrijeme izrade je 90 minuta.

Modeli za frizure trebaju biti privlačnog izgleda (posebno lijepog lica), jer će natjecateljske frizure biti objavljene u časopisu *Etnorevija* za 2012. godinu. Modeli se ne odijevaju u nošnje već u suvremene kreacije inspirirane tradicijskim odjevnim predmetima.

Prosudbena komisija sastavljena je od frizera, etnologa, folklorista, novinara i građana. **Prva nagrada je 5.000,00 kn, druga nagrada 3.000,00 kn, a treća 1.000,00 kn.** Obveza nagrađenih frizera je da s modelom na kojemu će napraviti tradicijsku frizuru sudjeluje u Mimohodu *Vinkovačkih jeseni* 16. rujna 2011. godine. Kada se izvrši ova obveza, organizator ili sponzori uplatit će nagrade na žiroračun natjecatelja.

Program događanja

Hotel *Slavonija,* Vinkovci

11,00 – skup frizera i frizera-učenika, podjela brojeva i informacija Prosudbene komisije o kriterijima natjecanja.
12,00 – 14,00 – izrada tradicijske frizure
14,00 – 14,30 – stanka
14,30 – 16,00 – izrada suvremene frizure
16,00 – 16,30 – podjela diploma

Kazalište *Joza Ivakić*, Vinkovci

17,00 – generalna proba
19,00 – Etnorevija

seminar
natjecanje
revija

www.gatalinka.hr

Poziv za sudjelovanje na natjecanju

ETNO KREACIJA HRVATSKE 2011.

Poštovani!

Pozivate se na natjecanje *Etno kreacija Hrvatske 2011.*, koje će se u organizaciji Kulturnog centra *Gatalinka* održati 28. svibnja 2011. godine u Vukovaru, a proglašenje pobjednika 29. svibnja 2011. godine u Vinkovcima. Ukoliko se ne želite natjecati, možete sudjelovati u revijalnom dijelu natjecanja.

Propozicije natjecanja

Kreatori se natječu s 5 (pet) kreacija. Posebno je važno da su kreacije inspirirane isključivo tradicijskim odjevnim predmetima hrvatskog življa (Hrvata iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Mađarske, Austrije, Srbije i drugih zemalja gdje su Hrvati naseljeni).

Inspiracija može biti oblik, kroj, tehnika veza, tehnike čipkanja, boja, tkanina, tehnike pletenja i valjanja vune. Kreacije trebaju imati i druge pripadajuće elemente, kao što su cipele, torbice, nakit.

Kreatori su dužni do 25. svibnja 2011. godine prijaviti sudjelovanje na natjecanju, dostaviti organizatoru prijavnice i CD s fotografijama prijavljenih radova i etno glazbom u trajanju 3 minute.

Kreacije ocjenjuje Prosudbena komisija sastavljena od kreatora, etnologa, folklorista i novinara.

Prva nagrada iznosi 5.000,00 kn, druga 3.000,00 kn i treća 1.000,00 kn. Osim toga nagrađeni kreatori sudjeluju na *Etnoreviji* u vrijeme *Vinkovačkih jeseni* bez kotizacije. Kreatori bez naknade mogu sudjelovati na Gospodarskom sajmu koji traje tri dana, a održava se također u vrijeme *Vinkovačkih jeseni*. Radovi kreatora bit će objavljeni u časopisu *Etnorevija* u veljači 2012. godine.

Kotizaciju u iznosu od 200,00 kn natjecatelji su dužni uplatiti u gotovini prije početka natjecanja ili na žiroračun organizatora.

Kreatori koji se ne žele natjecati već samo sudjelovati na revijalnom dijelu, trebaju također pripremiti pet kreacija inspiriranih tradicijskim odjevnimpredmetima. Kreatori su dužni do 25. svibnja 2011. godine dostaviti organizatoru prijavnice i CD s fotografijama prijavljenih radova i etno glazbom u trajanju 3 minute. Također sudjeluju u Prosudbenoj komisiji koja će ocjenjivati natjecateljske radove.

Ukoliko bude veći broj prijavljenih radova, selekcija će se raditi prema odabiru organizatora.

Program događanja

28. svibnja 2011.

13,00 – kongresna dvorana Hotela *Slavonija*, Vinkovci – okupljanje kreatora
14,00 – odlazak u Vukovar
15,00 – *Hrvatski dom,* Vukovar – odabir manekena
17,00 – generalna proba
20,00 – *Etno kreacija Hrvatske 2011.*

29. svibnja 2011.

10,00 – kongresna dvorana Hotela *Slavonija* – predavanje etnologinje Slavice Moslavac
Uloga boja i motivi u moslavačkoj tradicijskoj odjeći

12 ,00 – stanka
12 ,15 – velika dvorana Hotela *Slavonija*
početak natjecanja *Etno frizura Hrvatske 2011.*

12,30 – nastavak predavanja Slavice Moslavac
14,00 – ručak
17,00 – Gradsko kazalište *Joza Ivakić* – generalna proba
19,00 – Gradsko kazalište Joza Ivakić – *Etnorevija* i proglašenje pobjednika.

Prijavu za natjecanje, s podacima polaznika (ime, prezime, telefon, mail i adresa), slati na:

Kulturni centar *Gatalinka*, Ante Starčevića 4, 32 100 Vinkovci
e-mail: gatalinka@gatalinka.hr ili na tel.: 098 - 890 - 163

Kotizacija je 200,00 kn, a uplaćuje se u gotovini na seminaru ili na žiroračun organizatora, Kulturni centar *Gatalinka*: 2340009 –1100185277

Smještaj polaznika organiziran je u Hotelu *Slavonija*, Duga ulica 1, 32 100 Vinkovci, tel:. 032/ 342 – 777, uz cijenu punog pansiona 160,00 kn. Uplatu za smještaj izvršiti na: Obrt Božić, H. V. Hrvatinića 70, žiroračun: 2360000-1102015917.

etno kreacija Hrvatske

Andrijana Subotić Pjajčik / Zagreb

I. MJESTO – 5.000,00 kn

Andrijana Subotić Pjajčik / Zagreb

Bogatstvo slavonske nošnje, njezina slojevitost i vizualnost, *oplećak i skuta, rubine, opreg i marama, roklja, svilena bluza, rekla* daju velike mogućnosti u suvremenom dizajniranju i oblikovanju odjeće. Također i dijelovi muške nošnje, *prsluk* i *košulja* podliježu varijanti redizajniranja u ženske odjevne predmete. U svojoj kolekciji kreatorica Andrijana Subotić Pjajčik nastojala je krojeve nošnji urbanizirati te originalne i vrijedne ukrase, kao što je žensko oglavlje – *zlatara* i muško poprsje *foramet*l, uklopiti kao nove modne detalje.

Sponzor: Vukovarsko-srijemska županija
Fotografija: Goran Matijašec, Zagreb
Vizažistica: Ivana Bilandžija, Billy, Zagreb

II. MJESTO – 3.000.00 kn

Ana Škugor / Osijek

Kreatorica se modom bavi iz neke unutarnje potrebe. U svojim kreacijama koristi se uvijek prirodnim materijalima čiju plemenitu jednostavnost naglašava aplikacijama i nesimetričnošću kroja. Inspiracija za njezine modele slavonski su pejsaži.

Sponzor: Turistička zajednica Vukovarsko-srijemske županije
Fotografija: Rahela Pavušin, Vinkovci
Vizažistica: Dijana Kemić, Koprivnica

III. MJESTO – 1.000,00 kn

Tajana Jurišić / Sl. Brod

Kreatorica je koristila elemente urešavanja ponjava i višebojno šlinganje, koje se može naći na rubnoj čipki tkanih marama brodskog Posavlja. Posebno su interesantni modni dodaci za zaposlenu ženu, kao što je torba i mapa za spise. Zaštitni znak Tajaninih kolekcija drvena su kopča i dugmeta.

Sponzor: Lotusmedia, Vinkovci
Fotografija: Davor Kustor, Tomislav Margeta
Vizažistica: Dijana Kemić, Koprivnica

Gordana Novačić/ Osijek

Kreatorica je primijenila tradicijsku tehniku veza zlatnom niti na suvremenim tkaninama. Jednostavnošću kroja, odabirom boja osnovnih tkanina te vezom zlatnom niti, Gordana je naglasila karakteristične vegetabilne motive s tradicijskih odjevnih predmeta.

Fotografija: Rahela Pavušin, Vinkovci
Vizažistica: Dijana Kemić, Koprivnica

Milan Bunčić/Zagreb

Neobičnost forme, tehnika vezenja i ljepota donjeg rublja inspiracija su mladog dizajnera Milana Bunčića. Milan koristi suvremenu tkaninu đins na koji aplicira motive karakteristične za zimske odjevne predmete aljinu i kabanicu.

Fotografija: Rahela Pavušin, Vinkovci
Vizažistica: Dijana Kemić, Koprivnica

Ana Kokoš/Vinkovci

Tradicijski nakit kreatorica je primijenila na odjevne predmete. Primjena crvene boje kao najvažnijeg slavenskog simbola protiv uroka i zlatnog tradicijskog nakita kao materijalnog statusa djevojaka, osnovna je poveznica kreacija Ane Kokoš.

Fotografija: Rahela Pavušin, Vinkovci
Vizažistica: Dijana Kemić, Koprivnica

Lidija Šustek/Vrbovec

Djevojke koje su nazivali Ladarice, Ladokalice, Ladarkinje ili Krisnice, obučene u bijele haljine s vjenčićem pletenih ivančica na glavi, obilazile bi pjesmom i plesom kuće na Ivanjdan (ljetni solsticij 24. lipnja).

Običaj se do danas zadržao na području sjeverozapadne Hrvatske i polazište je inspiracije kreatorice Lidije Šustek.

Fotografija: Rahela Pavušin, Vinkovci
Vizažistica: Dijana Kemić, Koprivnica

Renée Kalokira/Rijeka

Jednostavnost kroja primorske narodne nošnje inspiracija je kreatorice Renée Kalokira. Korištenje ručno rađene pamučne tkanine, specifičnost *opšiva* oko zatvarača korištenjem tzv. *čeških traka* i mogućnost prilagođavanja odjevnog predmeta različitim konstitucijama, karakterističan je za rad ove kreatorice.

Fotografija: Renée Kalokira

Lidija Fištrek/Zagreb

Kostimografija modne dizajnerice Lidije Fištrek u projektu "Tanec" za Lado electro, inspirana je fragmentima narodne nošnje s otoka Krka i muškom narodnom nošnjom iz Baranje. "Tanec" je osvojio Grand Prix publike 2008. godine u Budimpešti za cjelokupan audio-vizualni dojam (ples, glazba i kostimografija).

Fotografija: Lidija Fištrek

Mirna Levaković Lombarović / Vinkovci

Naziv kolekcije je ŠOKERICA, odnosno ŠOKICA-ROKERICA. Odjevne predmete i nakit za mlade djevojke kreatorica izrađuje tehnikom rupičanja na platnu i koži. Nositeljica je nekoliko nagrada Etno kreacija Hrvatske.

Fotografija: Dario Ledić

Slavica Moslavac

Uloga boja i motivi u moslavačkoj tradicijskoj odjeći

Narodne nošnje panonskog područja u čiji sastav ulazi i Moslavina, karakterizira bijela platnena odjeća s vertikalnim naborima. Ukras je izveden na rukavima oplećka, te rubnim dijelovima odjeće, tkanim ili vezenim, bijelim ili raznobojnim ornamentalnim motivom, izveden lanenom niti, pamukom, vunom ili svilom.

Uzorke, *fele ili mustre* ispisavale su posebno nadarene žene, bilo iz kakvog predloška ili iz glave, a druge nešto manje vješte su mustre precrtavale na masni papir ili na prozorskom staklu i na žlicu. Mustra se stavljala na stol, povrh nje se pričvrstilo čisto platno i tada se aluminijskom žlicom protrljalo po priprimljenom materijalu i tako dok se cjelovit motiv nije ukazao, tada bi ga stavljali u drveni okvir zvan *pelo, pelce, napinale ili traglice* i vezenje je moglo započeti.

Boje koje su *slagale* na ukrasnim i upotrebnim tekstilijama bile su: *crlenu, gizdavo crlenu, crleno mrkastu, crleno musastu, tvrdo musastu, crleno svijetlu, ciglastu, višnjevastu, ljubičastu, musastu, crno musastu, mrkastu, zgorelu, crno zgorelu, lepu, bledo lepu, vlanjastu, vinkastu, vodenu, crno zelenu, rikasto zelenu, bledo zelenu, bledo plavu, žuto-narančastu ili udovečku, zlatnu...*

Boja ukrasa označavala je društveni ili dobni status pojedinca. Crvena boja je od davnine imala apotropejsku ulogu odbijanja zlih sila i svake druge nesreće, tako da je bila namijenjena mladim djevojkama, udavačama, mladenkama i tek udanim ženama. Žene u zrelijoj dobi i starice nosile su nošnje zagasitih, umjerenih, *tiših* boja, dok je sasvim bijela označavala žalost i nosila se u koroti i starosti.

Pisanina je naziv za rubače koje su bile izrađene u bilo kojoj boji, bilo u crvenoj ili uz dodatak djelomično zelene, crne, plave i žute boje. Ukras je načinjen pamukom u samom tijeku tkanja na tkalačkom stanu prijeborom, *po pravo* ili na *daščicu*.

Stariji motivi našivavanih rubača bili su izrađeni vunicom ili pamukom, tek kasnije svilom. To su uglavnom cvjetovi našiti *po pravo na dva lica*. Stjepan Šajnović unosi novi način crtanja *fela*, tako da ih je našivavao *na škatule sa svilum*. To su cvjetne kitice složene u kocku koja je uokvirena *čuligom, zafrčkima, cvjetićima ili bobicama*. U Voloderskom kraju cvijeće na rubača predstavlja jedinstvenu cjelinu s time što su u *škatulama:*

crvene rože opšite zelenom svilom,
plave rože opšite žutom svilom,
zeleni listovi opšiti bordocrvenom svilom,
žuti cvjetovi ili listovi opšiti bordo ili smeđe,
plavi opšiti crvenom svilom ili svilcem, odnosno prema ukusu žene. Ponekad bi se dogodilo da boje i nisu nešto usklađene, onda bi se reklo da se *rože tučeju,* a kada je sve bilo lijepo složeno, reklo se *lepe su, se oči kradeju.*

U starijoj ornamentici moslavačkih tkanih i vezenih ukrasa prevladavaju sitni geometrijski motivi, kao križići, zvjezdice, stilizirane ružice ili rozete, ravne i izlomljene crte, pačetvorine i trokuti, do često rabljenog motiva romba, pačjih skokova i kuka, koje zamjenjuje geometrijska stilizacija cvjetnih i zoomorfnih oblika.

U novije doba geometrijski motivi zamijenjeni su motivima cvjetnim kiticama. Cvjetna se kitica, taj tipični barokni element, pojavljuje pojedinačno ili u nizu, na pečama, poculicama, a i na pučkom kostimu, čija veličina i oblik varira ovisno od vremena i mjesta nastanka.

Moslavačka nošnja doživljava značajne promjene krajem 19. i početkom 20. stoljeća. Zbog obilja veza i kolorita djevojke i mlade snaše izgledale su poput *rascvetani cvetovi*.

Vezeni ornamenti

Vez je u početku vrlo sitan i vezilje su ga nazivale *po starinski,* a s vremenom se povećava i dobiva naziv *na veliko,* te odražava plodnost moslavačkih polja, savršeno se uklapajući u jednostavno rustično tkanje domaćeg lanenog platna.

Od vegetabilnih ornamenata zastupljene su razne vrste ruža, osobito šipkovača, maćuhica, potočnica, zvončića i lepih kata, tulipana, ljiljana, georgina, jorgovana, grožđa s viticama, vinove loze, bršljana, hrastovog lista i drugih grančica s listovima.

U Moslavini je motiv loze i vina najviše prisutan na tekstilu, i to na svečanim ženskim, zaslonima, često ga susrećemo na prednjem prsnom prorezu ženskih košulja – *švabica*, ili muških košulja – rubača, na prekrivačima: sjeveromoslavačkim ćilimima, ručnicima i plahtama. Na oltarnicima i ostalom misnom ruhu, prisutan je motiv grozda u nizu ili pojedinačno, često odvojen viticama

zvanim *čulige*. Motiv rađen svilom, pismom, vunom ili srmom, često odgovara motivu načinjenom u čipki što *oivičuje* bogato moslavačko, svečano ruho.

Od animalnih ornamenata potrebno je spomenuti: ptičeke, leptire, pčele, paune, pijetle, koji su dati u geometriziranom obliku.

Vezovi koji se najčešće pojavljuju su: pečki, opatečki, rasplet ili tvez, šupljika, za pol zabadaja ili polukrižići, vez brojem, vez na dva lica, vuzlički ili križići, ovijenac, lozanje ili lančanac, kosovski, šuplji i plosni vez.

Žene su pored bojenih lanenih niti za našivavanje upotrebljavale: *pismo* – pamučnu nit u crvenoj, crnoj i modroj boji; vunu ili vunicu – domaću predenu vunenu nit; *mavez* – tvornički konac, *šlingvol*; muline – šesterostruka nit pamuka; svilu – čistu svilenu nit *starinska talava* i kupovnu umjetnu svilu. Mavez su bojili domaćim biljnim bojama: u iskuhanoj vodi od lukovine crvenog luka, šafrana, od brezove i šljivine kore i *pesevine* – trave koja raste po ledinama, ili deblje i tanje niti nebijeljenog lanenog vlakna.